

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

Факультет філології

Кафедра української літератури

СИЛАБУС

**Історія літературознавчих вчень і методика аналізу художнього
тексту**

Рівень вищої освіти – другий (магістерський)

Освітня програма «Українська мова і література»

Спеціальність 014 Середня освіта

Спеціалізація 014.01 Українська мова та література

Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

Затверджено на засіданні
кафедри української літератури
Протокол №1 від “26” серпня 2024 р.

м. Івано-Франківськ – 2024

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Історія літературознавчих учень і методика аналізу художнього тексту
Викладач	Солецький Олександр Маркіянович, Піхманець Роман Володимирович
Контактний телефон викладача	(0342)596074
E-mail викладача	oleksandr.soletsky@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	Кредити ЄКТС – 3 (90 годин).
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua/
Консультації	Очні консультації: понеділок 13.30-15.30. Кафедра української літератури, 303 ауд.
2. Анотація до курсу Спеціалізація «Історія літературознавчих учень і методика аналізу художнього тексту» належить до нормативних дисциплін циклу професійної теоретичної підготовки і вивчається студентами спеціальності 014.01 Середня освіта (Українська мова і література) другого рівня вищої освіти на першому курсі у першому семестрі й передбачає розвиток умінь та навичок, отриманих студентами при вивченні вступу до літературознавства, історії української та зарубіжної літератур, теорії літератури, історії літературної критики, естетики, історії філософії. Курс є складовою частиною вивчення історії та теорії літератури, критичної та літературознавчої думки. Його мета визначається необхідністю дати чіткі уявлення про становлення і розвиток літературної теорії, зміст її основних понять, їх співвідношення, аналітичний огляд літературознавчих методологій в різні історико-культурні епохи, сприяти поглибленому теоретичному і критичному засвоєнню студентами історії літературознавчих учень, розвитку вмінь аналізу творів літератури, продемонструвати можливості використання методології аналізу різних літературознавчих концепцій на уроках української літератури в ЗЗСО та для написання наукових та кваліфікаційних робіт.	
3. Мета та завдання курсу Метою курсу є системне вивчення історії літературознавчих учень та різних методик аналізу художніх текстів, застосування конкретних літературознавчих концепцій для інтерпретації творчості українських письменників, визначення найбільш ефективних та релевантних літературознавчих методів аналізу для конкретного тексту та визначених завдань. Основні завдання курсу скеровані на формування компетентностей аналізу основних літературознавчих шкіл, теорій, методів в їх історично-генетичній послідовності, наголошенні їх спадкових і новаторських рис. Особлива увага звернена на ті здобутки літературознавства, які не втратили своєї актуальності й наукової цінності в наш час. За підсумками вивчення курсу студент повинен знати: - основні літературознавчі школи, теорії, методи в їх історично-генетичній послідовності; - наукову спадщину визначних літературознавців від античності до сучасності, їх основні літературно-критичні праці; - зміст основних теоретичних понять, їх співвідношення; - основні дискусійні питання літературознавчої науки. Студент повинен вміти: - аналізувати той чи інший художній твір під заданим кутом зору; - використовувати теоретичні знання, отримані при вивченні курсу; - інтерпретувати конкретний твір художньої літератури з позиції різних літературознавчих шкіл, теорій та методів; - виробити власну думку про наукову, художню, історичну та естетичну цінність твору художньої літератури, не боячись полемізувати з думкою дослідників;	

- використовувати набутий досвід для аналізу художніх текстів в ЗЗСО.
4. Результати навчання (компетентності)
У результаті вивчення курсу ви (студенти) зможете набути: ІК Здатність розв'язувати складні задачі або проблеми в галузі освіти, що передбачає здійснення інновацій та проведення педагогічних досліджень і характеризується невизначеністю умов. Загальні компетентності: ЗК-1. Здатність до застосування знань у практичних ситуаціях професійної діяльності. ЗК-4. Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу, вироблення власної дослідницької стратегії і її реалізації в професійній діяльності. ЗК-9. Здатність дотримуватись норм культури спілкування державною українською мовою та іноземною мовою. ЗК-10. Здатність поважати погляди представників інших культур, цінувати різноманіття та мультикультуральність, дотримуватися гендерної рівності, зважати на права людей з особливими потребами. ЗК-11. Здатність планувати та управляти освітньою діяльністю, працювати автономно і самостійно та оцінювати якість виконуваних робіт.
Фахові (спеціальні) компетентності СК-1. Здатність застосовувати знання із літературознавства та мовознавства для вирішення професійних завдань, вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі філологічних досліджень. СК-2. Уміння поглиблювати теоретичні та практичні знання з мовознавчих, літературознавчих, психолого-педагогічних дисциплін, здійснювати моніторинг власної педагогічної діяльності і визначати потреби, перспективи та наявні ресурси для професійного розвитку впродовж життя. СК-4. Здатність розуміти тенденції в науці та освіті, готовність до використання інновацій у професійній діяльності. СК-5. Здатність оперувати методами наукового аналізу та структурування мовного й літературного матеріалу з урахуванням класичних і новітніх підходів, прийомів, методик. СК-6. Здатність використовувати сучасні методи й технології навчання української мови і літератури, володіти методикою розвитку мовленнєвої компетенції здобувачів середньої освіти. СК-10. Здатність застосовувати на практиці знання про принципи, методи та прийоми аналізу художнього тексту.
Програмні результати навчання ПР-02. Усвідомлює специфіку предметної області, орієнтується в різних лінгвістичних напрямках і школах, літературних напрямках і течіях, критично осмислює історичні надбання та новітні досягнення мовознавчої і літературознавчої науки. ПР-03. Використовує сучасні методики й технології, зокрема інформаційні, для успішного й ефективного здійснення професійної діяльності та забезпечення якості викладання і навчання української мови й літератури, демонструє вміння практичного застосування педагогічних інновацій у професійній діяльності. ПР-04. Здійснює науковий аналіз мовного, мовленнєвого й літературного матеріалу, демонструє вміння класифікувати, упорядковувати й узагальнювати навчальний матеріал відповідно до умов навчального процесу, потреб формування ключових компетентностей здобувачів освіти. ПР-05. Володіє вміннями виконувати власне дослідження, визначає і характеризує основні принципи та методи науково-педагогічних досліджень, демонструє навички узагальнення й презентації отриманих результатів.
5. Організація навчання курсу

Обсяг курсу			
Вид заняття		Загальна кількість годин	
Лекції		20	
Практичні заняття		24	
Самостійна робота		46	
Ознаки курсу			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / Вибірковий
Перший	Спеціальність 014 Середня освіта 014.01 Українська мова і література	Перший	Нормативна
Тематика курсу			
Тема		Кількість годин	
		лекції	практи чні

		заняття	
1. Вступ. Зародження і розвиток літературно-критичної думки.	2		2
2. Становлення європейської літературної теорії та критики.	2		2
3. Літературознавчі теорії та концепції XIX століття.	2		2
4. Українське літературознавство XIX ст.	2		2
5. Структуралістські орієнтації в літературознавчих дослідженнях	2		2
6. Наратологія	2		2
7. Процес розповіді у трактуванні Жерара Женетта.	2		2
8. Міжтекстовість та її межі: тексти, жанри, трафарети.	2		2
9. Фемінізм і феміністична критика.	2		2
10. Постструктуралізм і деконструкція. Літературознавча когнітивістика.	2		2
11. Література й естетика давнього часу.		2	2
12. Теоретико-літературознавчі концепції 18-19 ст.		2	2
13. Теоретичні основи формалістичних методів.		2	2
14. Структуралізм та передумови його виникнення.		2	2
15. Інтерпретація міфу Клодом Леві-Стросом. Структуральний принцип Ролана Барта.		2	2
16. Наратологія. Проблема оповідності художньої літератури.			2
17. Семіотика.			2
18. Психоаналітична критика як форма літературної критики			2
19. Неоміфологізм XX ст. (Дж. Фрейзер, Дж.Кемпбел).			2
20. Міжтекстовість та її форми.			2
21. Феноменологічна філософія літератури.			3
22. Когнітивізм у літературознавчих дослідженнях.			3
ЗАГАЛОМ:	20	24	46

7. Система оцінювання навчальної дисципліни	
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Система оцінювання курсу відбувається згідно з критеріями оцінювання навчальних досягнень студентів, що регламентовані в університеті: <u>Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника та Порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.</u> Загальна максимальна сума балів, яка виставляється за курс, становить 100 балів і є сумою балів за виконання практичних завдань, тестувань, контролю самостійної роботи.
Вимоги до письмових робіт	Передбачені тестування на платформі <u>d-learn.pnu.edu.ua</u>, контроль самостійної роботи у формі тестування та одна письмова робота.
Практичні заняття	Оцінюється відвідуваність усіх занять упродовж семестру. Усні відповіді оцінюються за 10-бальною шкалою, письмові за 100-бальною шкалою.

Умови допуску до підсумкового контролю	При виставленні рейтингового підсумкового балу обов'язково враховується активність студента під час практичних занять; присутність студента на заняттях (у тому числі на лекційних), пропуски занять без поважних причин, а також результати відпрацювання пропущених занять, оцінки, які отримав студент за усні та письмові відповіді, контроль самостійної роботи.
Підсумковий контроль	Форма підсумкового контролю – залік. Для студентів денної форми навчання передбачене виставлення залікової оцінки шляхом генерування середнього балу за усі види навчальної діяльності – 50 балів практичні заняття + 50 балів оцінка за залікову роботу. Для студентів заочної форми навчання передбачене складання екзаменаційного тесту.

8. Політика навчальної дисципліни

Студент повинен добросовісно готуватися до усіх видів поточного та підсумкового контролю, дотримуватися правил академічної доброчесності.

Академічна доброчесність:

Списування та плагіат, а також користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час опитування, виконання письмового завдання чи тестування є недопустимими та призводять до незарахування результатів чи нескладання тестування відповідно до [Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника](#).

Відвідування занять:

При виставленні рейтингового підсумкового балу обов'язково враховується присутність студента на заняттях (у тому числі на лекційних), пропуски та спізнення без поважної причини, що передбачено [Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника](#). Студенти мають можливість відпрацювати заняття, які було пропущено з поважних причин, а також отримати роз'яснення питань, з якими виникли труднощі у процесі підготовки до семінарських занять і письмових робіт, на консультаціях викладача щопонеділка о 15.00.

Навчання за індивідуальним графіком:

Студенти, котрі навчаються за індивідуальним графіком, опрацьовують частину теоретичного матеріалу самостійно з обов'язковим проходженням усіх тестувань в системі дистанційного навчання d-learn.pnu.edu.ua та виконанням усіх завдань відповідно до індивідуального графіку навчання, складеного та погодженого з викладачем на початку семестру. Умови навчання за індивідуальним графіком регламентуються [Положенням про порядок навчання здобувачів вищої освіти за індивідуальним графіком у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника](#).

Неформальна освіта:

Порядок перезарахування результатів неформальної освіти в межах курсу (наприклад, результати проходження курсів з літературознавства на платформах Coursera, Udeemy, наявність сертифікатів, котрі підтверджують проходження відповідних професійних курсів / тренінгів, тощо) регламентується [Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника](#).

Повторне вивчення дисципліни:

Студент, який не набрав 50 балів за відомістю №3, направляється на проходження курсу вдруге відповідно до [Положення про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін \(кредитів ECTS\) в умовах ECTS](#) або відраховується з навчального закладу.

Наприкінці курсу студенти мають можливість надати відгуки та пропозиції щодо якості викладання дисципліни на сайті <https://d-learn.pnu.edu.ua>.

9. Рекомендована література

Базова

1. Слово. Знак. Дискурс. Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. / За ред. М.Зубрицької. – Львів, 1996.
2. Літературознавчий словник-довідник / Укл. Р.Т. Гром'як, Ю.І.Ковалів та ін. – К., 1997.
3. Література. Теорія. Методологія / Упоряд. Д.Уліцька. – К., 2006.
4. Агеєва В. За лаштунками імперії. Есеї про українсько-російські культурні відносини / Передм. О. Забужко. Вид. 2-ге, випр. К. : Віхола, 2024. 376 с.
5. Агеєва В. Марсіани на Хрещатику. Літературний Київ початку ХХ століття. К. : Віхола, 2024. 408 с.
6. Галич О., Назарець В., Васильєв Є. Теорія літератури. – К., 2005.
7. Зборовська Н.В. Психологія і літературознавство. – К., 2003.
8. Зубрицька М. Зубрицька М. Homo legens: читання як соціокультурний феномен. – Львів, 2004.
9. Квіт С. Основи герменевтики. – К., 2003.
10. Левчук Л. Західноєвропейська естетика ХХ ст. – К., 1997.
11. Адорно Т. Теорія естетики / Пер. з нім. П.Тарашук. Київ: Видавництво Соломії Павличко „Основи”, 2002. 518 с.
12. Квіт С. Основи герменевтики. – К., 2003.
13. Філософія. Курс лекцій / Бичко І., Табачковський В. та ін. – К., 1994. – С.159 – 184.
14. Наєнко М.К. Історія українського літературознавства. – К., 2003.
15. Історія української літературної критики та літературознавства. У двох книгах. Хрестоматія // Упоряд. П.Федченко, М.Павлюк, Т.Бовсунівська. – К., 1996, 1998.
16. Мітосек З. Теорії літературних досліджень. – Сімферополь, 2005.
17. Баррі П. Вступ до теорії: літературознавство і культурологія / пер. з англ. О. Погинайко; наук.ред. Р. Семків. Київ: Смолоскип, 2008. 360 с.
18. Білецький Л. Історія української літератури. Т.1. Народна поезія. Івано-Франківськ: Місто НВ, 2015. 380 с.
19. Бодріяр Ж. Симулякри і симуляція / пер. з фр. В. Ховхун. Київ : Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2004. 230 с.
20. Бовсунівська Т.В. Когнітивна жанрологія та поетика: Монографія. К.: Видавничо-поліграфічний центр “Київський університет”, 2010. 180 с.
21. Зборовська Н. Психологія і літературознавство. К., 2003. 392 с.
22. Піхманець Р. Нові перспективи франкознавчих досліджень. *Прикарпатський вісник НТШ. Серія: Слово*. Івано-Франківськ. 2023. № 18 (69). С. 394–398. <https://pvntsh.nung.edu.ua/index.php/word/article/view/1939/1877>
23. Піхманець Р.В. Цюрихські метаморфози Михайла Драгоманова, або історія одного задуму. Івано-Франківськ: Місто НВ, 2023. 924 с. <https://drive.google.com/file/d/1GOyh8cztCsyZSi4GO0LhDdgKw9LdhnG8/view?usp=sharing>

Допоміжна

1. Андрусів С. Сучасне українське літературознавство: тексти і контексти // Слово і час. – 2004. – № 5. – С.48 – 53.
2. Вітгенштайн Л. Tractatus Logico-Philosophicus. Філософські дослідження / пер. Євгена Поповича. Київ: Основи, 1995. 311с.
3. Астаф'єв О. На методологічних перехрестях третього тисячоліття (проблеми теорії і практики) // Слово і час. – 2004. – №6. – С.75 – 91.
4. Сторі Дж. Теорія масової культури. – К., 2007.
5. Білецький Л. Основи української літературно-наукової критики. – К., 1998.

6. Бойченко О. Шатокуа плюс. – Львів, 2004. – 192с.

7. Гадамер Г.- Г. Поезія і філософія / Слово. Знак. Дискурс. Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. /За ред. М.Зубрицької. – Львів, 1996. – С. 264 – 272.
8. Гайдеггер М. Гельдерлін і сутність поезії / Слово. Знак. Дискурс. Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. /За ред. М.Зубрицької. – Львів, 1996. – С. 250 – 264.
9. Гайдеггер М. Навіщо поети? / Слово. Знак. Дискурс. Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. /За ред. М.Зубрицької. – Львів, 1996. – С. 230 – 250.
10. Грабович Г. До історії української літератури. – К., 1997. – 348 с.
11. Голод Р. Позитивізм у творчості Івана Франка // Дивослово. 2006. №4. С.50-53.
12. Гундорова Т. "Література багата тим, що вона неоднакова": (Вестернізація літературознавства) // Українська мова і література в середніх школах, гімназіях, ліцеях. – 2003. – №2. – С.37 – 42.
13. Гундорова Т. Методологічний тиск (проблеми українського літературознавства) // Критика. – 2002. – № 12. – С.14 – 17.
14. Гундорова Т. Післячорнобильська бібліотека. Український літературний постмодерн. – К.: Критика, 2005. – 263с.
15. Гундорова Т. Проявлення слова: Дискурсія раннього українського модернізму: Постмодерна інтерпретація. – Львів: Вид-во ЛДУ, 1997. – 297 с.
16. Зборовська Н. Код української літератури: Проект психоісторії новітньої української літератури. Монографія. – К.: Академвидав, 2006. – 504с.
17. Зборовська Н. Літературний процес і завдання критики // Слово і час. – 2004. – №4. – С.3 – 7.
18. Зборовська Н. Феміністичні роздуми. На карнавалі мертвих поцілунків. – Львів: Літопис, 1999. – 236 с.
19. Зубрицька М. Передмова // Слово. Знак. Дискурс. Антологія світової літературно-критичної думки ХХ століття. – Львів, 2002. – С.15 – 34.
20. Сосюр Ф. де. Курс загальної лінгвістики. / пер. з фр. А. Корнійчук, К. Тищенко. Київ: Основи, 1998. 324 с.
21. Грабович Г. До історії української літератури. Київ: Основи, 1997. 654 с.
22. Інгарден Р. Про пізнання літературного твору / Слово. Знак. Дискурс. Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. /За ред. М.Зубрицької. – Львів, 1996. – С. 176 – 209.
23. Ключек Г. Проблеми "міфотворця": момент істини (проблеми українського літературознавства) // Літературна Україна. – 2003. – 25 грудня. – С.2 – 5.
24. Грушевський М. С. Історія української літератури: В 6 т. 9 кн. Т. 1 / Упоряд. В. В. Яременко; Авт. передм. П. П. Кононенко; Приміт. Л.Ф. Дунаєвської. Київ: Либідь, 1993. 392 с.
25. Стусенко О. Бульйон з яйця. Літературознавче pasguillo // Вітчизна. – 2003. – №11 – 12. – С.146 – 151.
26. Моклиця М. Модернізм як структура: Філософія. Психологія. Поетика. – Луцьк, 1998. – 295 с.
27. Моклиця М. Модернізм як структура: Філософія. Психологія. Поетика. – Луцьк: Вежа, 1998. – 295 с.
28. Наєнко М. Дискурс сучасної науки про літературу // Слово і час. – 2001. – №8. – С.22 – 33.
29. Гадамер Г.- Г. Герменевтика і поетика. Вибрані твори. Київ: Юніверс, 2001. 288 с.
30. Павличко С. Дискурс модернізму в українській літературі: Монографія. – 2-ге вид. – К., 1999. – 468с.

31. Павличко С. Сто років без Фрейда // Критика. – 1998. – № 9. – С.14. – 18.
32. Павличко С. Сто років без Фрейда // Критика. – 1998. – № 9. – С.14. – 18.
33. Павличко С. Теорія літератури. – К., 2002. – 679 с.
34. Павлишин М. Канон та іконостас: Літературно-критичні статті. – К.: Час, 1997. – 447с.
35. Пахаренко В.І. Українська поетика. – Черкаси, 2002.
36. Пшемислав Пештак. Російський формалізм / Література. Теорія. Методологія / Упоряд. Д.Уліцька. – К., 2006. – С.136 – 172.
37. Рікер П. Конфлікт інтерпретацій / Слово. Знак. Дискурс. Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. /За ред. М.Зубрицької. – Львів, 1996. – С. 288 – 305.
38. Рішар Ж.-П. Смерть та її постаті / Слово. Знак. Дискурс. Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. /За ред. М.Зубрицької. – Львів, 1996. – С. 209 – 230.
39. Соболев О.М. Постмодерн і майбутнє філософії.– К., 1997.
40. Франко І. Із секретів поетичної творчості / Франко І. Збір. творів: У 50 т. – К., 1981. – Т.37 – С.137.
41. Франко І. Старе й нове в сучасній українській літературі // Збір. твор.: У 50 т. – К., 1982. – Т.35. – С.108.
42. Фрейд З. Вступ до психоаналізу. – К., 1998. – 657с.
43. Чижевський Д. Порівняльна історія слов'янських літератур. – К., 2005. – 288 с.
44. Юнг К.-Г. Психологія та поезія // Слово. Знак. Дискурс. Антологія світової літературно-критичної думки ХХ століття. – Львів, 2002. – С. 109 – 119.

Викладач _____доктор філологічних наук, доц. Олександр СОЛЕЦЬКИЙ